

ТЕОРІЯ ФІЗИЧНОЇ ОСВІТИ П.Ф. ЛЕСГАФТА

Виконав студент 24 групи

Бірюков Денис Миколайович

ПЕТРО ФРАНЦОВИЧ ЛЕСГАФТ

ВИДАТНИЙ ПРЕДСТАВНИК РОСІЙСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ КІНЦЯ ХІХ - ПОЧ. ХХ СТОЛІТТЯ ПЕТРО ФРАНЦОВИЧ ЛЕСГАФТ НАРОДИВСЯ В ПЕТЕРБУРЗІ У РОДИНІ ЮВЕЛІРА В 1837 РОЦІ. У 1861 РОЦІ ВІН ЗАКІНЧИВ МЕДИКО-ХІРУРГІЧНУ АКАДЕМІЮ І В 1865 РОЦІ ЗАХИСТИВ ДИСЕРТАЦІЮ НА СТУПІНЬ ДОКТОРА МЕДИЦИНИ, А ЧЕРЕЗ ТРИ РОКИ ЗАХИСТИВ ДРУГУ ДИСЕРТАЦІЮ НА СТУПІНЬ ДОКТОРА ХІРУРГІЇ.

У 1872 РОЦІ П.Ф. ЛЕСГАФТ ПОЧАВ ПРАЦЮВАТИ ЛІКАРЕМ У ПРИВАТНОМУ ГІМНАСТИЧНОМУ ЗАКЛАДІ, ДЕ АКТИВНО ЗАЙМАВСЯ ПИТАННЯМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ. У 1874 РОЦІ ВИХОДИТЬ ЙОГО ПРАЦЯ "ОСНОВИ ПРИРОДНОЇ ГІМНАСТИКИ", В ЯКІЙ П.Ф ЛЕСГАФТ УЗАГАЛЬНИВ ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ГІМНАСТИЧНИХ ЗАНЯТЬ. У ЦЬОМУ Ж РОЦІ ЙОМУ БУЛО ДОЗВОЛЕНО ЗАЙМАТИСЯ ПЕДАГОГІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ. П.Ф. ЛЕСГАФТ ПРАЦЮВАВ КОНСУЛЬТАНТОМ З ПИТАНЬ ПРАВИЛЬНОЇ ПОСТАНОВКИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВІЙСЬКОВО-НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ І В АРМІЇ. НА ЦІЙ ПОСАДІ П.Ф ЛЕСГАФТ ПЕРЕБУВАВ ПРОТЯГОМ ДВАНАДЦЯТИ РОКІВ.

ПРОТЯГОМ ЦЬОГО ЧАСУ ВІН, ЗАСТОСОВУЮЧИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ МЕТОДИ, ЗАЙМАВСЯ ДОСЛІДЖЕННЯМ ФІЗИЧНОГО СТАНУ ВИХОВАНЦІВ. РЕЗУЛЬТАТОМ ЦІЄЇ РОБОТИ СТАЛИ ПРАЦІ "МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО ВІКУ" ТА "ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК У ШКОЛАХ", ЯКІ БУЛИ ОПУБЛІКОВАНІ У 1880 РОЦІ.

ВЛІТКУ 1875 РОКУ П.Ф. ЛЕСГАФТ ВІДВІДАВ БАГАТО КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ, ДЕ ВИВЧАВ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ГІМНАСТИКИ. У ПРАЦЯХ "ПРО ВІДНОШЕННЯ АНАТОМІЇ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ" (1876) ТА "ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ГІМНАСТИКИ В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ" (1877-1880) ВІН ДЕТАЛЬНО РОЗГЛЯНУВ УСІ ІСНУЮЧІ В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ СИСТЕМИ ГІМНАСТИКИ ТА ДАВ ЇМ НАУКОВУ ОЦІНКУ

БАГАТО УВАГИ ПРИДІЛЯВ П.Ф. ЛЕСГАФТ ЗАГАЛЬНИМ ПИТАННЯМ ВИХОВАННЯ. ЦІЙ ТЕМІ ПРИСВЯЧЕНІ ЙОГО ПРАЦІ "ПРО ІГРИ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ШКОЛІ" (1883),.

ЗА СПРИЯННЯ П.Ф. ЛЕСГАФТА У 1896 РОЦІ БУЛИ ВІДКРИТІ КУРСИ ВИХОВАТЕЛЬОК ТА КЕРІВНИЦЬ З ФІЗИЧНОЇ ОСВІТИ. ЦЕ БУВ ПРИВАТНИЙ, ПЕРШИЙ В РОСІЇ ТА В СВІТІ ВИЩИЙ ЖІНОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ЯКИЙ ГОТУВАВ СПЕЦІАЛІСТІВ ПО ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННЮ. ПОМЕР П.Ф. ЛЕСГАФТ У 1909 РОЦІ В ЄГИПТІ, ПОХОВАНИЙ НА ВОЛКОВОМУ КЛАДОВИЩІ В ПЕТЕРБУРЗІ.

СТРИЖНЕМ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ П.Ф. ЛЕСГАФТА Є ЙОГО ВЧЕННЯ ПРО ФІЗИЧНУ ОСВІТУ ТА ВИХОВАННЯ. РОЗРОБЛЕНА НИМ СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ВІДОМА ПІД НАЗВОЮ РОСІЙСЬКОЇ (ЛЕСГАФТОВСЬКОЇ) СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ. ДЕМОКРАТИЗМ, ЗВ'ЯЗОК З НАУКОЮ ТА ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ, ПРОГРЕСИВНИЙ ХАРАКТЕР - ТАКІ ГОЛОВНІ РИСИ ЦЬОЇ СИСТЕМИ. ВОНА ПОБУДОВАНА НА АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНИХ, ГІГІЄНИЧНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСНОВАХ, З УРАХУВАННЯМ ВІКОВИХ, СТАТЕВИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ І МОЖЛИВОСТЕЙ УЧНІВ

У СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ П.Ф. ЛЕСГАФТ ГОЛОВНУ РОЛЬ ВІДВОДИВ ФІЗИЧНИМ ВПРАВАМ. ХОДА, БІГ, СТРИБКИ, КИДАННЯ, ПОДОЛАННЯ ПЕРЕШКОД, ПРОГУЛЯНКИ, КАТАННЯ НА КОВЗАНАХ І ЛИЖАХ, ПЛАННЯ - ВСЕ ЦЕ З УРАХУВАННЯМ ВІКУ, ПОРИ РОКУ, КОНКРЕТНИХ УМОВ ПОВИННО ВИКОРИСТОВУВАТИСЬ ЯК У СІМ'Ї, ТАК І В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ П.Ф. ЛЕСГАФТ СИСТЕМАТИЗУВАВ ФІЗИЧНІ ВПРАВИ НА ОСНОВІ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАВДАНЬ: ПРОСТІ ВПРАВИ; СКЛАДНІ ВПРАВИ ЗІ ЗБІЛЬШЕННЯМ НАВАНТАЖЕННЯ; ВИВЧЕННЯ ПРОСТОРОВИХ ВІДНОШЕНЬ І РОЗПОДІЛЕННЯ ВПРАВ У ЧАСІ; СИСТЕМАТИЧНІ ВПРАВИ У ВИГЛЯДІ СКЛАДНИХ ДІЙ; ЕПІЗОДИЧНІ НЕОБОВ'ЯЗКОВІ ЗАНЯТТЯ РУЧНОЮ ПРАЦЕЮ.

ОЛОВНИМИ ЛАНКАМИ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ, НА ДУМКУ П.Ф. ЛЕСГАФТА, Є СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ; ШКІЛЬНИЙ ПЕРІОД ВИХОВАННЯ (МОЛОДШОГО, СЕРЕДНЬОГО ТА СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ); ПЕРІОД ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОРΟΣЛИХ, У ЯКОМУ ОСОБЛИВО ВИДІЛЯЛАСЬ ПІДГОТОВКА ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ; ЛІКАРСЬКА (КОРИГУЮЧА) ГІМНАСТИКА.

ЩОДО ВІКОВОЇ ПЕРІОДИЗАЦІЇ, П.Ф. ЛЕСГАФТ РОЗДІЛИВ ФІЗИЧНУ ОСВІТУ В ШКОЛІ НА ТРИ ПЕРІОДИ: 1) ЕЛЕМЕНТАРНИЙ (ДЛЯ ДІТЕЙ 7-12 РОКІВ); 2) СЕРЕДНІЙ (ДЛЯ ДІТЕЙ 12-15 РОКІВ); 3) СТАРШИЙ (ДЛЯ ДІТЕЙ 15-18 РОКІВ). ДЛЯ КОЖНОЇ ВІКОВОЇ ГРУПИ ВІН ВИЗНАЧИВ ЗМІСТ ФІЗИЧНОЇ ОСВІТИ.

У СИСТЕМУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ П.Ф. ЛЕСГАФТ ВКЛЮЧАВ РУХЛИВІ ІГРИ. У ПРОЦЕСІ ГРИ ДИТИНА НАСЛІДУЄ МОВУ, ЗВИЧКИ, ПОВЕДІНКУ ДОРΟΣЛИХ. У ДИТЯЧІЙ ГРІ. ВІДБИВАЮТЬСЯ ЗВИЧАЇ РІЗНИХ НАРОДІВ І КРАЇН. ГРА Є СВОЄРІДНОЮ ФОРМОЮ ДІЯЛЬНОСТІ. ЗАВДЯКИ ЯКІЙ ДИТИНА ЗАСВОЮЄ СОЦІАЛЬНИЙ ДОСВІТ.

П.Ф. ЛЕСГАФТ ЯК ВЧЕНИЙ-МЕДИК ЗАУВАЖУВАВ, ЩО НІКОТИН, АЛКОГОЛЬ. ФАРМАКОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ, ПІДВИЩЕНА РАДІАЦІЯ, ХВОРОБИ ТА ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ МАТЕРІ - ВСЕ ЦЕ РАНО ЧИ ПІЗНО ПОЗНАЧИТЬСЯ НА ПСИХІЧНОМУ ТА ФІЗИЧНОМУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ.

П.Ф. ЛЕСГАФТ ЗАЗНАЧАВ, ЩО СІМ'Я Є ОДНИМ З НАЙГОЛОВНІШИХ ФАКТОРІВ У ВИХОВАННІ ДИТИНИ. У ПРАЦІ "СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ ДИТИНИ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ" ВІН УЗАГАЛЬНИВ БАГАТОРІЧНИЙ ДОСВІД СВОЄЇ ЛІКАРСЬКОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ВИДІЛИВШИ ШІСТЬ ТИПІВ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ: ЛИЦЕМІРНИЙ, ЧЕСТОЛЮБНИЙ, ДОБРОДУШНИЙ, ЗАТУРКАНИЙ-М'ЯКИЙ, ЗАТУРКАНИЙ-ЗЛІСНИЙ ТА ПРИГНІЧЕНИЙ; ДАВ КОЖНОМУ З НИХ ДЕТАЛЬНУ ХАРАКТЕРИСТИКУ ТИП ДИТИНИ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВПЛИВУ НА НЕЇ СЕРЕДОВИЩА, ДЕ ВОНА РОСТЕ.

ВЕЛИКИМ ВНЕСКОМ П.Ф. ЛЕСГАФТА В ПЕДАГОГІЧНУ НАУКУ Є РОЗРОБЛЕНА НИМ ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФІЗИЧНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ, НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЇЇ НЕОБХІДНОСТІ ЯК ОРГАНІЧНОЇ ЧАСТИНИ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ. ЙОГО ПРАЦЯ "СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ" Є ДУЖЕ АКТУАЛЬНОЮ В НАШ ЧАСДОЛИ СІМЕЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ВИЗНАНЕ ОДНИМ З НАЙГОЛОВНІШИХ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ.